

ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงและเพศวิถีวัยรุ่นชายรักชาย: กรณีศึกษาชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง

Closeness With Female Relatives and Sexuality of Adolescent Men Who Have Sex With Men : A Case Study of Member of The Violet Power Group

วุฒิพงศ์ คงทอง (Wudipong Khongtong)* กิ่งแก้ว เกษโกวิท (Kingkaew Ketkowitz)**

ยุพา ถาวรพิทักษ์ (Yupa Tavornpitak)**

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกของกลุ่มพลังสีม่วง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ วัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงทุกคนซึ่งมีจำนวน 109 คน สถิติที่ใช้ ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด

ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นชายรักชายมีความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงในระดับสูง ด้านพฤติกรรมทางเพศ วัยรุ่นชายรักชายส่วนใหญ่เคยมีเพศสัมพันธ์ และมีเพศสัมพันธ์เฉพาะกับเพศชาย อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 16 ปี (SD=1.9) อายุต่ำสุด 9 ปี อายุสูงสุด 25 ปี บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยกันในครั้งแรก คือ เพื่อน และคนรัก/แฟน สถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีทั้งบ้านเพื่อน บ้านพักตนเอง บัณฑิตวิทยาลัย โรงแรม และโรงเรียน สาเหตุในการมีเพศสัมพันธ์ คือ อยากลอง/อยากรู้ประสบการณ์ วัยรุ่นชายรักชายไม่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกร้อยละ 42 มีจำนวนคู่นอน เฉลี่ย 2 คน (SD=1.8)

ABSTRACT

This was a cross-sectional descriptive study with an in-depth interview. The purpose was to study family relationship and sexual behavior of adolescent men who have sex with men and were members of the violet power group. The statistics which were used in this study were percentage, average, standard deviation, median, maximum and minimum value.

The results showed that the relationship of adolescent men who have sex with men were close to female relatives at high level. For sexual behavior, the majority of adolescent men who have sex with men had ever had sex and they had sex only with men. The average age of having sex for the first time was

* มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

16 years old (SD = 1.9), age range from 9 to 25 years old. The first person that they had sex was friend or lover. The place where they had sex for the first time was at their friend's house, their own house, gas station, hotel and school. The cause of having sex was that they want to try or have experience. Forty-two percent of them did not use condom when they had sex for the first time. They had 2 sexual partners (SD=1.8)

คำสำคัญ : ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง เพศวิถี วัยรุ่นชายรักชาย

Key Words : Closeness with female relatives, Sexuality, Adolescent men who have sex with men

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะยอมรับพฤติกรรมชายรักชายมากขึ้น ต่างจากอดีตที่คนกลุ่มนี้มักถูกล้อเลียน และถูกประณามว่ามีความวิปริตทางเพศ ถูกตั้งข้อรังเกียจ และถูกกีดกันจากทุกสาขาอาชีพ จึงมีชายรักชายจำนวนไม่น้อยพยายามปิดบังพฤติกรรมตนเองโดยการแต่งงาน และจบลงด้วยการหย่าร้าง ส่งผลกระทบต่อบุตร เช่น ขาดความรัก ความอบอุ่น ขาดการเอาใจใส่ดูแลกลายเป็นเด็กมีปัญหาในสังคม แม้ว่าสังคมไทยจะยอมรับพฤติกรรมชายรักชายมากขึ้นก็ตาม แต่ปัญหาที่เกิดจากคนกลุ่มนี้ก็มิได้ลดลง กลับมีปัญหาลักษณะรูปแบบใหม่ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรมทางเพศที่เกิดจากความหึงหวงคู่รัก การล่อลวงข่มขืนเด็กเพศเดียวกัน การขายบริการทางเพศของนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งยังพบว่า ชายรักชายมักมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ถาวร มีการเปลี่ยนคู่นอนอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาความสับสนทางเพศ เช่น โสเภณีชาย การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (กาญจนา, 2543) และกลุ่มชายรักชายก็เป็นโรคเอดส์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากข้อมูลของคลินิกวิจัยสุขภาพชาย (กรมควบคุมโรค, 2548) ที่ร่วมกับศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐด้านสาธารณสุข และสมาคมฟ้าสีรุ้ง ได้สำรวจชายรักชายทั่วไปในกรุงเทพมหานคร พบว่าชายรักชายทั่วไปติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 28.3 ในพ.ศ. 2548 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.7 ใน พ.ศ. 2550 ชายรักชายขายบริการทางเพศในสวนสาธารณะติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 22.6 และชายรักชายขายบริการทางเพศ

ในสถานบริการติดเชื้อ ร้อยละ 15.4 ใน พ.ศ. 2548 รวมทั้งปัญหาโรคที่สัมพันธ์กับเอดส์ นอกจากนี้ยังพบว่า ชายรักชายมีอัตราการไม่สวมถุงยางอนามัยเมื่อมีคู่นอนฉาบฉวยหรือมีคู่นอนชั่วคราวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.9 ใน พ.ศ. 2546 เป็นร้อยละ 25 ใน พ.ศ. 2548 โดยผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนี้ไม่กล้าที่จะไปตรวจเลือดที่โรงพยาบาล และไม่กล้าที่จะไปใช้บริการจากโรงพยาบาลหรือคลินิกให้คำปรึกษา ทำให้เชื้อเอชไอวี แพร่ระบาดไปในประชากรกลุ่มชายรักชายมากขึ้น

นักวิชาการหลายท่านพยายามหาสาเหตุการเกิดพฤติกรรมชายรักชาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญมักเกี่ยวข้องกับครอบครัว เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบิดามารดาไม่ดี เด็กไม่สามารถลอกเลียนลักษณะทางเพศที่ต้องการ บิดามารดาทะเลาะกันเป็นประจำ อาจทำให้เด็กเกลียดหรือกลัวชีวิตรักต่างเพศที่เขาเห็นตัวอย่าง จึงหันไปหาความสุขทางเพศจากเพศเดียวกัน การเลี้ยงดูผิดเพศเนื่องจากบิดามารดาไม่ต้องการเพศที่แท้จริงของเด็ก ก็อาจทำให้เกิดปัญหาร่วมเพศได้เช่นกัน (สุวทนา, 2549) ความใกล้ชิดกับเพศตรงข้ามของตนมากจนไม่เกิดความรู้สึกทางเพศด้วย เช่น เด็กชายถูกแม่เลี้ยงดูใกล้ชิดมากเกินไป โดยพ่อไม่มีบทบาทหรือมีบทบาทน้อยก็อาจเป็นสาเหตุเกิดพฤติกรรมชายรักชาย (นที, 2550)

ดังนั้นข้อมูลการเลี้ยงดูของครอบครัว โดยเฉพาะความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงในครอบครัวจึงเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศของชายรักชายที่ไม่เหมาะสม ถูกต้องก็นำไปสู่ปัญหาสังคมและปัญหาสาธารณสุข ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงและพฤติกรรมทางเพศของชายรักชาย และโดยที่การวิจัยในชายกลุ่มนี้ในระยะที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มักศึกษาจำกัดเฉพาะกลุ่ม เช่น กลุ่มชายขายบริการ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา แต่ยังไม่มีการศึกษาในกลุ่ม ที่มีชายรักชายหลากหลาย สถานภาพ ทั้งอายุ อาชีพ การศึกษา และบทบาททางเพศ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัย จึงสนใจศึกษาความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงและเพศวิถีของวัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง ซึ่งกลุ่มดังกล่าวมีการรวมสมาชิกหลากหลายสถานภาพ ซึ่งจะทำให้ทราบแง่มุมที่กว้างขึ้นมากกว่าการศึกษาค้นคว้า การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ชายรักชาย บุคคลทั่วไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหา ที่สำคัญคือ ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับงานวิจัยที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือแง่มุมต่างๆ ของชายรักชายต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงของวัยรุ่นชายรักชาย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นชายรักชาย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ วัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง จำนวนทั้งสิ้น 109 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทุกคน

รูปแบบการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) แบบภาคตัดขวาง (cross-sectional survey study) ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview)

คำจำกัดความ

1. กระเทย คือ ผู้ชายที่ชอบแต่งกายเป็นผู้หญิง แต่งหน้า ทาปาก สวมชุดชั้นในแบบผู้หญิง เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายจะแสดงบทบาททางเพศเป็นถูกผู้กระทำหรือเป็นฝ่ายรับ และไม่ยอมที่จะมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิง กระเทยหลายคนได้ทำศัลยกรรมเพื่อให้จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้หญิงมากยิ่งขึ้น เช่น เสริมจมูก ผ่าตัดเสริมอก แปลงเพศ

2. เกย์ควีน คือ ผู้ชายที่แต่งกายหรือมีบุคลิกภาพแบบผู้ชายธรรมดาทั่วไป อาจมีกริยากระตือรือร้นบ้างเล็กน้อย มีความพึงพอใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน จะแสดงบทบาททางเพศเป็นฝ่ายรับหรือผู้ถูกกระทำ หลายคนสามารถมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงได้แต่เป็นการฝืนการกระทำเพื่อปกปิดสังคมว่าตนเองเป็นผู้ชายเต็มร้อย เกย์ควีนมีความพึงพอใจในเพศของตนเอง ไม่ต้องการที่จะแปลงเพศ หรือแต่งกายเป็นผู้หญิง

3. เกย์คิง คือ ผู้ชายที่แต่งกายหรือมีบุคลิกภาพแบบผู้ชายธรรมดาทั่วไป มีความพึงพอใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน จะแสดงบทบาททางเพศเป็นฝ่ายรุกหรือผู้กระทำ หลายคนสามารถมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงได้แต่เป็นการฝืนการกระทำเพื่อปกปิดสังคมว่าตนเองเป็นผู้ชายเต็มร้อย เกย์คิงมีความพึงพอใจในเพศของตนเอง ไม่ต้องการที่จะแปลงเพศ หรือแต่งกายเป็นผู้หญิง

4. เกย์แบบผสม คือ ผู้ชายที่แต่งกายหรือมีบุคลิกภาพแบบผู้ชายธรรมดาทั่วไป มีความพึงพอใจที่จะมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน จะแสดงบทบาททางเพศเป็นได้ทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของตนเองและคู่นอน ถ้าเจอคู่นอน

ที่อ่อนแอกว่า มีความเป็นผู้หญิงมากกว่าก็จะเป็นฝ่ายรุก ในทางกลับกันถ้าเจอคู่คนที่แข็งแกร่งกว่า มีความเป็นชายมากกว่าก็จะเป็นฝ่ายรับ หลายคนสามารถมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงได้ เกย์ผสมจะมีบทบาททางเพศที่หลากหลายบางคนมีสุขทางเพศทั้งกับเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม เช่น บางคนแต่งงานมีครอบครัว มีลูกด้วยกัน เมื่อภรรยาคลอดก็แอบมามีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน มีความพึงพอใจในเพศของตนเอง ไม่ต้องการที่จะแปลงเพศหรือแต่งกายเป็นผู้หญิง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประเภทตอบเอง (self-administered questionnaire) และแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสอบถามประเภทตอบเอง ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง และพฤติกรรมทางเพศ โดยในส่วนของความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง ใช้แนวคิดเรื่องที่สมาชิกในครอบครัวพึงปฏิบัติต่อกันเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีมาเป็นกรอบในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ ส่วนการตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ (reliability) ในส่วนของความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.78 ส่วนแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นคำถามปลายเปิดประกอบด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับการแสดงภาพลักษณ์ทางเพศ วิธีการหาคู่นอน และบทบาททางเพศ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากวัยรุ่นชายรักชายส่วนใหญ่ไม่เปิดเผยสถานภาพทางเพศของตัวเองต่อบุคคลภายนอก ดังนั้น ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ขอความอนุเคราะห์จากประธานกลุ่มพลังสีม่วง ให้ช่วย

ประสานกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อขอความร่วมมือ และความสมัครใจในการตอบแบบสอบถาม โดยขอให้ช่วยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล พร้อมกำหนด วัน เวลา และสถานที่ในการเก็บข้อมูล โดยจัดเตรียมสถานที่ที่ไม่ถูกรบกวน มีการจัดบรรยากาศให้เป็นสัดส่วนเพื่อผู้ตอบไม่ต้องระแวงว่าคนอื่นจะมองเห็นคำตอบสำหรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้บรรจุในซองสีน้ำตาลเมื่อผู้ตอบได้ตอบครบถ้วนแล้ว ให้ใส่ซองปิดผนึกด้วยตนเอง แล้วนำมาหย่อนลงในกล่องสี่เหลี่ยมที่มีลักษณะคล้ายหีบบัตรเลือกตั้ง โดยก่อนตอบแบบสอบถามผู้วิจัยได้อธิบายวิธีการตอบอย่างละเอียด พร้อมเปิดโอกาสให้ซักถามข้อสงสัย จนกระทั่งผู้ตอบเข้าใจชัดเจนตรงกันทุกคน ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้เลือกวัยรุ่นชายรักชายที่ยินดีให้สัมภาษณ์จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การแจกแจงความถี่ ร้อยละ เพื่อบรรยายข้อมูลเชิงนามับ (categorical data) ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง และพฤติกรรมทางเพศ
2. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าสูงสุด ต่ำสุด เพื่อบรรยายข้อมูลต่อเนื่อง (continuous data) ได้แก่ อายุ รายได้ อายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก จำนวนคู่นอน

ผลการศึกษา

1. ลักษณะส่วนบุคคล

วัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงจำนวนทั้งสิ้น 109 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 14 ถึง 25 ปี อายุเฉลี่ย 18 ปี (SD 2.6 ปี) ร้อยละ 49.5 มีบทบาททางเพศเป็นกะเทย ร้อยละ 23.8 เป็นเกย์ผสม ส่วนเกย์คิงและเกย์ควีนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 13.8 และร้อยละ 12.9 เปิดเผยชีวิตรักร่วมเพศกับ

ทุกคน และเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิทใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 37.6 และ ร้อยละ 36.7 มากกว่าร้อยละ 85 เป็นนักเรียนนักศึกษา และประมาณครึ่งหนึ่งจบการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย/ปวช. ทุกคนมีสถานภาพโสด มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 2,000–20,000 บาท (*median*=6,900)

2. สัมพันธภาพในครอบครัว

2.1 ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง

วัยรุ่นชายรักชายมีความความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 77.9 เมื่อพิจารณาความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงรายข้อ พบว่า ลักษณะของความใกล้ชิด เช่น สนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ แม่เอาใจใส่สอบถามหรือสั่งสอนและสนใจความประพฤติมากกว่าพ่อ สนิทสนมกับพี่สาว/น้องสาวมากกว่าพี่ชาย/น้องชาย เป็นต้น (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของประชากรจำแนกตามความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงเป็นรายข้อ

ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง	ระดับความคิดเห็น จำนวน(ร้อยละ)		
	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ต่างกัน
1. มีความสนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ	78 (71.5)	13 (11.9)	18 (16.6)
2. มารดาใส่ใจสอบถาม หรือสั่งสอน และสนใจความประพฤติ มากกว่าบิดา	69 (63.3)	12 (11)	28 (25.7)
3. สนิทสนมกับพี่สาว/น้องสาว มากกว่าพี่ชาย/น้องชาย	58 (53.2)	25 (22.9)	26 (23.9)
4. มารดาให้ความสำคัญกับตนเองมากกว่าบิดา	56 (51.3)	20 (18.3)	33 (30.4)
5. มารดา/พี่สาวให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ แก่ตนเองมากกว่าบิดา/พี่ชาย	54 (48.6)	27 (24.7)	28 (26.7)
6. มารดาเข้มงวดกวดขันเรื่องระเบียบวินัย เช่น การตรงต่อเวลา มารยาท การวางตัวมากกว่าบิดา	30 (27.5)	31 (28.4)	48 (44.1)

3. พฤติกรรมทางเพศ

3.1 ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์

ร้อยละ 85.3 ของวัยรุ่นชายรักชายเคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 80.6 ของผู้ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีเพศสัมพันธ์กับเพศชายอย่างเดียว ร้อยละ 19.4 เคยมีเพศสัมพันธ์กับเพศชายและเพศหญิงวัยรุ่นชายรักชาย ร้อยละ 36.7 มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกัน เมื่ออายุ 12 ถึง 15 ปี รองลงมา คือ เมื่ออายุ 16 ถึง 18 ปี ร้อยละ 34.8 อายุเฉลี่ย 16 ปี (*SD*= 1.9) บุคคลเพศเดียวกันที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยในครั้งแรก คือ เพื่อนและคนรัก/แฟนใกล้เคียงกันร้อยละ 39.7 และ 34.4 สถานที่ที่วัยรุ่นชายรักชายมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน

ครั้งแรก คือ บ้านพักของเพื่อนและบ้าน/ที่พักของตนเอง สาเหตุในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกัน คือ อยากลอง/อยากหาประสบการณ์มากที่สุด ร้อยละ 35.7 รองลงมา คือ ความรัก ร้อยละ 28.4 วัยรุ่นชายรักชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อมากับเพศเดียวกัน ร้อยละ 93.3 โดยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับคนเดิมและคนใหม่ ร้อยละ 48.2 รองลงมา มีเพศสัมพันธ์กับคนใหม่ ร้อยละ 29.7 วัยรุ่นชายรักชายมีคู่นอนประจำที่เป็นเพศเดียวกัน ร้อยละ 68.8 มีจำนวนคู่นอนมากกว่า 1 คน ร้อยละ 51.5 เฉลี่ย 2 คน (*SD*=1.8) มีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน 1 ถึง 2 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 42.1 รองลงมาคือ มากกว่า 4 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 22 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของประชากรจำแนกตามพฤติกรรมทางเพศ

พฤติกรรมทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ (n=109)		
เคย	93	85.3
ไม่เคย	16	14.7
ลักษณะการมีเพศสัมพันธ์ (n=93)		
มีเพศสัมพันธ์กับเพศชาย	75	80.6
มีเพศสัมพันธ์ทั้งเพศชายและเพศหญิง	18	19.4
อายุขณะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกัน (ปี) (n=93)		
9 - 11	3	4.7
12 - 15	34	36.7
16 - 18	32	34.8
19 - 25	24	23.8
Mean = 16 , SD = 1.9 , Min = 9 , Max = 25		
บุคคลเพศเดียวกันที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรก (n=93)		
เพื่อน	37	39.7
คนรัก/แฟน	32	34.4
ผู้ที่ขายบริการทางเพศ	13	13.9
คนแปลกหน้าที่เจอตามสถานที่ต่างๆ	11	12
สถานที่ที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (n=93)		
บ้านพักของเพื่อน	38	40.8
บ้านพักของตนเอง	15	16.1
บ้านพักของแฟน/คนรัก	15	16.1
โรงเรียน	10	10.7
โรงแรม	8	8.6
ปั้มน้ำมัน	7	7.7
สาเหตุในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกัน (n=93)		
อยากลอง/อยากหาประสบการณ์	39	35.7
ความรัก	31	28.4
ต้องการตอบสนองความต้องการทางเพศ	15	13.7
ถูกบังคับ ช่มชู้	4	11.1
เพื่อแลกกับเงินหรือผลประโยชน์	4	11.1
เพศสัมพันธ์ครั้งต่อมา กับเพศเดียวกัน (n=93)		
มี	87	93.5
ไม่มี	6	6.5

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุดของประชากรจำแนกตามพฤติกรรมทางเพศ (ต่อ)

พฤติกรรมทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลเพศเดียวกันที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อมา (n=87)		
คนเดิมเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก	21	24.1
คนเดิมและคนใหม่	42	48.2
คนใหม่	24	27.7
คู่นอนประจำที่เป็นเพศเดียวกันในปัจจุบัน (n=93)		
มี	64	68.8
ไม่มี	29	31.2
จำนวนคู่นอนประจำที่เป็นเพศเดียวกัน (n=64)		
1 คน	31	48.5
มากกว่า 1 คน	33	51.5
(Mean = 2, SD = 1.8, Min = 1, Max = 6)		
ความถี่ของการมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนประจำเพศเดียวกัน (n=64)		
ไม่ถึง 1 ครั้ง/เดือน	10	15.6
1 – 2 ครั้ง/เดือน	27	42.1
3 – 4 ครั้ง/เดือน	13	20.3
มากกว่า 4 ครั้ง/เดือน	14	22

3.2 การใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์

วัยรุ่นชายรักชายไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกันถึงร้อยละ 42 สาเหตุคือ ไม่ชอบและรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ มากที่สุด ร้อยละ 48.7 เมื่อพิจารณาตามบทบาททางเพศ พบว่า มีเฉพาะเกย์คิงที่ไม่ใช้ เพียงร้อยละ 27 นอกจากนั้นไม่ว่าจะเป็นเกย์ควีน เกย์ผสมและ

กะเทย ไม่ใช้ เกินร้อยละ 50 ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อมา วัยรุ่นชายรักชายใช้ถุงยางอนามัยบางครั้งและไม่ใช้ สูงถึงร้อยละ 65.6 สาเหตุคือ ไม่ชอบและรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติ มากที่สุด ร้อยละ 54 ในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อมา เมื่อพิจารณาตามบทบาททางเพศ วัยรุ่นชายรักชายทั้งสืบทบาททางเพศใช้ถุงยางอนามัยบางครั้งและไม่ใช้ประมาณร้อยละ 70 (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละ ของประชากรจำแนกตามการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์

พฤติกรรมทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกัน (n=93)		
ใช้	54	58
ไม่ใช้	39	42
ไม่ใช้ถุงยางในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก (n=39)		
ไม่ชอบ/ไม่สนุก/ไม่เป็นธรรมชาติ	19	48.7
ขี้เกียจ/ยุ่งยาก	10	25.7
ไม่จำเป็น/ไม่ได้เตรียม	5	12.8
มั่นใจในตนเองและคู่นอน	5	12.8
ใช้ถุงยางอนามัยหลังมีเพศสัมพันธ์ครั้งต่อมา (n=93)		
ใช้ทุกครั้ง	32	34.4
ใช้บางครั้ง	52	55.9
ไม่ใช้	9	9.7
ไม่ใช้ถุงยางในการมีเพศสัมพันธ์ต่อมา (n=61)		
ไม่ชอบ/ไม่สนุก/ไม่เป็นธรรมชาติ	33	54
ขี้เกียจ/ยุ่งยาก	12	19.6
ไม่จำเป็น/ไม่ได้เตรียม	10	16.3
มั่นใจในตนเองและคู่นอน	6	10.1

3.3 วิธีการแสดงภาพลักษณ์ทางเพศ

ชายรักชายส่วนใหญ่มีวิธีการแสดงภาพลักษณ์ทางเพศ โดยวิธีการพูดและการแต่งกาย ร้อยละ 39.6 และ 38.2 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4)

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ชายรักชายจะมีการแสดงภาพลักษณ์ทางเพศให้คนอื่นมองได้อย่างชัดเจนว่า ตนเองมีพฤติกรรมชายรักชาย เช่น การแต่งกายคล้ายๆ หรือแต่งเป็นผู้หญิง ได้แก่ การสวมกระโปรง การสวมรองเท้าส้นสูง การใส่ที่คาดผม แต่งหน้าทาปาก และมีท่าทางบุคลิกภาพ การเดิน การพูดจา การสะบัดผม การหวัดสายตามอง การหยิบจับสิ่งของที่ เป็นกริยาของผู้หญิง ดังนี้

“งานทำให้คนรู้ไปเลยว่างานเป็นผู้หญิงนะ งานใส่กระโปรง แต่งหน้า ทำผม แต่งตัวสวยๆ เดินไปเดินมา” (ชายรักชายอายุ 22 ปี)

“เดินผ่านไปเขาจะรู้แล้ว กะงานแต่งหน้าจัดฟันนั้น ใส่กระโปรงยาวเพื่อย” (ชายรักชายอายุ 25 ปี)

“กะไว้ผมยาวเนอะ ใส่ส้นสูง ไม่มีโบ๊ ชายคนไหนเขาไว้ผมยาวใส่ส้นสูงกันนะ” (ชายรักชายอายุ 25 ปี)

“คน มอง ต้องรู้ว่าฉันเป็นสาว แค่อันตัวต้วตวยตา หรือมองดูตอนฉันจับช้อนกินข้าว ก็รู้แล้วว่าฉันเป็นสาว” (ชายรักชายอายุ 18 ปี)

ตารางที่ 4 จำนวน และร้อยละของประชากรจำแนกตามวิธีการแสดงภาพลักษณ์ทางเพศ

พฤติกรรมทางเพศ	จำนวน (n=109)	ร้อยละ
วิธีการแสดงภาพลักษณ์ทางเพศ (n=109)		
การพูด	50	39.6
การแต่งกาย	48	38.2
การแต่งกายและการพูด	10	7.9
การแต่งกายและการแสดงสัญลักษณ์	10	7.9
การแสดงสัญลักษณ์ เช่น การใส่เครื่องประดับ	8	6.4

3.4 วิธีการหาหุ่นนอน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า ชายรักชายจะมีวิธีการหาหุ่นนอนหลายวิธีขึ้นอยู่กับความสะดวกและความถนัดของแต่ละคน ซึ่งปัจจุบันชายรักชายมีวิธีการหาหุ่นนอน ได้แก่ ทางอินเทอร์เน็ต สถานที่ทำงาน สวนสาธารณะ และชานา ดังนี้

“เข้าอินเทอร์เน็ต และบางเว็บก็มีการฝากอีเมลล์ หรือเบอร์โทรศัพท์กัน ก็เอาเบอร์โทรนั้นแหละมาโทรหานัดแนะกัน จะเลือกจังหวัดเดียวกันหรือจังหวัดใกล้เคียงกัน จะได้เดินทางไปพบไม่ไกลนัก” (ชายรักชายอายุ 18 ปี)

“พี่ที่นั่นๆ นอนๆ อยู่ที่บ้านเสริมสวยของพี่นี่แหละ เด็กมันไม่มีเงินมันก็มาหาเอง” (ชายรักชายอายุ 22 ปี)

“แถวสวนสาธารณะมีเด็กผู้ชายนั่งขายบริการกันอยู่เต็มเลย ถ้าอยากได้ก็ไปซื้อเอา” (ชายรักชายอายุ 25 ปี)

“ไปเที่ยวที่ชานา ก็ส่วนใหญ่พวกที่ไปเที่ยวก็พวกเราประเภทเดียวกันทั้งนั้นแหละ ถูกใจใครก็เดินเข้ามาทักทายเลย ถ้าทั้งสองฝ่ายโอเคก็นัดแนะกันไปพบ” (ชายรักชายอายุ 24 ปี)

3.5 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาททางเพศ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในเรื่องบทบาททางเพศ พบว่า ชายรักชายบางคนมีบทบาททางเพศที่ไม่แน่นอน และมีความหลากหลายเปลี่ยนแปลงตามหุ่นนอน และบางคนยังค้นไม่พบว่าตัวเองมีบทบาททางเพศแบบไหน ดังคำพูด

“เรารุกลิงเดียวนะ แต่ว่าแลกก่อนกะหอนรับเหมือนกัน แต่สาวไม่ค่อยอึดมีความสุขเท่าใด” (ชายรักชายอายุ 25 ปี)

“เป็นได้แพและ ถ้าใครที่เลวอึดเป็นชายหวนกะรับให้ แต่ส่วนมากอึดรุกละ” (ชายรักชายอายุ 21 ปี)

“จานเป็นสาวค่า จานต้องรับ จานไม่รุกละ แต่มีอยู่ครั้งหนึ่งที่จานไปกับเขา เขาไม่ยอมรุกละ จานก็เลยต้องรุกละ” (ชายรักชายอายุ 20 ปี)

“รับลิงเดียวไม่หอนรุกละ แล้วกะไม่คิดอึด รุกละ ถึงกะคนที่อึดมารุกละขอเป็นชายนะค่า ถ้าเป็นเกย์จานไม่เอา” (ชายรักชายอายุ 16)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง พบว่าวัยรุ่นชายรักชายส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 77.9 แสดงว่าวัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง ส่วนใหญ่มีความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิง เช่น สนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ และสนิทสนมกับพี่สาว/น้องสาวมากกว่าพี่ชาย/น้องชาย ทำให้วัยรุ่นชายรักชายมีความผูกพันกับแม่มากกว่าพ่อ และผูกพันกับพี่สาว/น้องสาวมากกว่าพี่ชาย/น้องชาย สอดคล้องกับการศึกษาของ มณฑาทิพย์ (2540) พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวของชายที่ผ่าตัดแปลงเพศ และการศึกษาของสมศรี (2529), ผกา (2531) และพรุ่ง (2532) พบว่า วัยรุ่นชายรักชายส่วนใหญ่มีความผูกพันกับ

มารดา มากกว่าบิดา และสนิทสนมกับพี่สาวมากกว่า พี่ชายหรือน้องชาย อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษาถึงสถานภาพสมรสบิดามารดาของวัยรุ่นชายรักชาย

2. อายุเฉลี่ยของวัยรุ่นชายรักชายที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกัน คือ 16 ปี การที่วัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง มีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางด้านข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างกว้างขวาง ประกอบกับสังคมให้การยอมรับวัยรุ่นชายรักชายเพิ่มมากขึ้น ทำให้วัยรุ่นชายรักชายมีการติดต่อสื่อสารกันมากขึ้น โดยดูได้จากการเพิ่มขึ้นของสถานบันเทิง เช่น บาร์เกย์ ชาวน่า การมีนิตยสารสำหรับชายรักชาย มีคลินิกให้บริการสุขภาพสำหรับชายรักชาย มีสถานบริการในการผ่าตัดแปลงเพศ และมีเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับเกย์ นอกจากนี้ยังมีสถานที่สาธารณะต่างๆ ที่เป็นที่รวมตัวของชายรักชาย

3. บุคคลเพศเดียวกันที่วัยรุ่นชายรักชายมีเพศสัมพันธ์ด้วยครั้งแรกเป็นเพื่อนและคนรัก ร้อยละ 39.7 และร้อยละ 34.4 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากชายรักชายเป็นวัยรุ่นจึงมีความสนิทสนมกับเพื่อนมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของชากีร์และโรบินส์ (อ้างใน ลลิตา, 2530) พบว่า เกย์หนุ่มจำนวนร้อยละ 60 สำเร็จความใคร่ร่วมกับเพื่อนหนุ่ม แตกต่างกับการศึกษาของวีรพันธ์ (2546) ซึ่งพบว่าวัยรุ่นชายรักชายในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคนอื่นที่ไม่ใช่คนรักหรือแฟนที่เป็นเพศเดียวกัน และการศึกษาของ Kinsey (1990) พบว่า ผู้ชายอเมริกันมักมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันในบุคคลที่อายุสูงกว่า

4. วัยรุ่นชายรักชายมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในโรงเรียน ถึงร้อยละ 10.7 ทั้งที่โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้และเป็นแหล่งบ่มนิสัยปลูกฝังศิลปวัฒนธรรมอันดีงามแก่นักเรียน ซึ่งไม่น่าที่จะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นได้ และปัจจุบันได้มีคัลล

วีโอที่ถ่ายจากโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นภาพการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนในโรงเรียนลงในอินเทอร์เน็ตกันอย่างแพร่หลาย

5. สาเหตุสำคัญในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพราะอยากลอง อยากหาประสบการณ์มากที่สุด ร้อยละ 35.7 เนื่องจากชายรักชายเป็นวัยรุ่น อายุอยู่ระหว่าง 14 - 25 ปี ซึ่งเป็นวัยที่อยากลอง ชอบหาประสบการณ์ใหม่ๆ มีการคบเพื่อนต่างเพศ และเพศเดียวกันเป็นคูรัก ความใกล้ชิดสนิทสนม ประกอบกับความรักใคร่ ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์

6. วัยรุ่นชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง ไม่ใช่ผู้ยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกันถึงร้อยละ 42 และหลังจากมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก พบว่า วัยรุ่นชายรักชายใช้ผู้ยางอนามัยทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์เพียงร้อยละ 34.4 แต่เมื่อพิจารณาความรู้ในการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า วัยรุ่นชายรักชายมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับสูงถึงร้อยละ 87.9 แสดงว่าความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ไม่มีผลต่อการสวมผู้ยางอนามัยในการมี เพศสัมพันธ์ แตกต่างกับการศึกษาของ รุ่งฤดี (2536) ที่พบว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ช่วยให้ชายรักชายที่ขายบริการทางเพศในจังหวัดเชียงใหม่สวมผู้ยางอนามัยในขณะมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ชายรักชายมีความใกล้ชิดกับญาติที่เป็นผู้หญิงอยู่ในระดับสูง อาจทำให้เด็กผู้ชายเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมของญาติที่เป็นผู้หญิง เด็กผู้ชายจึงมีโอกาสมักจะมีบุคลิกคล้ายคลึงกับผู้หญิง บิดามารดาควรให้ความสำคัญกับการเลี้ยงดูและพ่อดูควรใช้เวลาในการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น

2. อายุของวัยรุ่นชายรักชายที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุก่อนช่วงน้อย พ่อแม่และผู้ปกครองต้องเป็นคนปูพื้นฐานที่ดีให้กับลูก โดยเฉพาะการสอนหรือพูดคุยเรื่องเพศ ควรจะเริ่มคุยกับลูกตั้งแต

ลูกยังเล็ก แต่เนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับวัยของเด็กด้วย เมื่อลูกเข้าสู่สถาบันการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรเพศศึกษาเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ ปัจจุบันจึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะทักษะการจัดการกับปัญหา เช่น กระบวนการฝึกบทบาทสมมติในเรื่องของทักษะการต่อรอง การปฏิเสธให้มากขึ้น โดยเฉพาะการอบรมครูผู้สอนสุศึกษาด้วย และที่สำคัญ ภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งสื่อต่างๆ ต้องร่วมกันสนับสนุนอย่างจริงจัง และมีความรับผิดชอบในการนำเสนอด้วย

3. อัตราการไม่ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับเพศเดียวกันสูงถึงร้อยละ 42 และไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งหลังจากมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกสูงถึงร้อยละ 65.6 แม้ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขณรงค์ให้ใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ แต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ภาครัฐหรือภาคเอกชนร่วมกันสนับสนุนให้มีการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ที่มีความต้องการใช้ถุงยางอนามัยอย่างครอบคลุม เพื่อส่งเสริมให้วัยรุ่นชายรักชายมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย

4. วัยรุ่นชายรักชาย มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกในโรงเรียนมากถึงร้อยละ 10.7 แสดงให้เห็นถึงความเสื่อมถอยของศีลธรรมจรรยาของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนไม่ใช่สถานที่ในการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ ครูผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนให้มากขึ้น และช่วยกันสอดส่องดูแลไม่ให้โรงเรียนเป็นแหล่งมั่วสุมทางเพศ

ข้อพิจารณาด้านจริยธรรม

ผู้วิจัยได้เสนอขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการ จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้ไว้ ณ วันที่ 21 กันยายน 2550 เลขที่ : HE500805

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่สนับสนุนทุนค้นคว้าวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบคุณสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งจนทำให้งานวิจัยลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุรวจากุล. 2543. ประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในหน่วยหลังคลอดโรงพยาบาลศิริราช. โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คลินิกวิจัยสุขภาพชาย กลุ่มโรคเอดส์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2548. วิเคราะห์ปัจจุบัน-ปฏิรูปทันอนาคต. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ กรมควบคุมโรค ประจำปี 2548. (เอกสารอัดสำเนา).
- ชัยสิทธิ์ พงษ์พัฒน์. 2544. การสำรวจพฤติกรรมและการรับรู้ของนักศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับโรคเอดส์. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- นที ธีระโรจนพงษ์. 2549. สะดุดหนามตุ๊ด. กรุงเทพฯ: บริษัทฐานการพิมพ์จำกัด
- ผกา สัตยธรรม. 2516. การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ให้การอบรมเลี้ยงดูของบุคคลที่รักร่วมเพศกับบุคคลปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรุ่ง วงศ์จรัส. 2529. การศึกษาปัญหาของนักเรียนชายที่มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มณฑาทิพย์ ชัยเปรม. 2540. ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับผู้ป่วยที่มีจิตใจผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดทางเพศ. วิทยานิพนธ์แพทยศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุ่งฤดี เขื่อนนันท์. 2538. ผลกระทบการให้สุขศึกษาเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศ (ที่ปลอดภัย) ในกลุ่มชายขายบริการจังหวัดเชียงใหม่. เอกสารการประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุข ครั้งที่ 4, 6-8. กรุงเทพฯ: สำนักงานควบคุมโรคติดต่อเขต 10 เชียงใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.
- ลลิตา อีระสิริ. 2530. เลี้ยงลูกอย่างไรไม่ให้เป็นเกย์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รวมธรรม.
- สุวิทนา อารีพรรค. 2549. รักร่วมเพศ. 15 พฤษภาคม 2550, http://elibonline.com/doctors2/gay_homo01.html
- สมศรี เปี่ยมสมบูรณ์. 2529. รายงานการวิจัยปัญหา รักร่วมเพศชาย : กรณีศึกษากลุ่มเกย์ในพัทยา. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Kinsey, A., Wardell, B., Promeroy, and Clyde, E., Martin. Who have sex with men outlet in the who have sex with men. 1990. Dialectic. P 204-206 Canada: Little Brown.